

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 21.

A kenyér.

Hatalmas név a kenyér. Oly rettenetes erő van nevében, hogy mikor először hangzott el, egyszerre siralom völgyévé lett az éden. Akár ne is állott volna az elárvult paradicsom elé a lángkardu angyal, úgy sem paradicsom az a hely többé, a hol a kenyér gondja kísért.

Urrá lett testünk felett a kenyér. Zsarnokká, mely új reggeltől estig, meglopja pihenésünket, megzavarja álmunkat s vissza rántja a nagyon fent szárnyaló zsenit a durva valóra.

Istentől akarta emancipálni magát az ember s a kenyér rabja lett, s mi ezzel összeesik, szenvedélyeié.

Lehet-e józanul szuverénnek tartani valakit, a kinek létfeltétele egy nyomorúságos falattól függ?

Bizonyára nem!

Függ az a lény létében attól, a ki a falatot adja, nem attól a ki szánt, sem attól a ki vet, hanem a ki a növekedést adja s így bizony hasz-filozófia alapján is Istené az ember.

Ha pedig Istené, akkor végcélja nem a kenyér szerzés s mi ezzel összefügg, hanem valami más, melyről elsőbbit kellene gondolkozni, hogy eme többi is megadassék hozzá. De hát ez keresztény filozófia, mely mellett más színben tűnik fel az ember és küzdelme, de nem mindenki ismeri és érti meg.

Mi azonban tudjuk, hogy a kenyér

olyan nagy ellenfél, melyet sohasem tudnánk meghódítani, ha az Isten nem segítene a veritékes munkánkban, azért ha a kenyér kérdéshez nyulunk, keresztény szellemben tesszük azt s a falatot, mit az éhező óhajt, Isten kezébe tesszük le. Vegye el onnan, hogy ezzel lecsillapítsa éhségét, a másik falatot már kiérdemelni igyekezzék. Ezért osztják már évek óta a kenyeret a templomban, hogy ne csak a has teljék, de a lélek is tápláltassék.

Szegény sz. Antal kenyere te! Hány embert táplálsz évek óta s ime, most valaki szintén akar kenyeret osztogatni s a helyett hogy tenné, hát — a mint birja — először read lép és megpökdös téged.

Miért?

Ne kutassuk!

Örömmel konstatáljuk, hogy Budapesten ismeretlen egyének szintén megkísérik az idén a kenyér osztást, naponként adnak boldog-boldogtalannak annyi kenyeret, a mennyit előttük meg tud enni; olyanformán, mint a sz. Antal kenyerét szokás osztogatni, annyi különbséggel mégis, hogy ezt, ha beteg valamelyik szegény — a házhoz is elküldik.

Itt Váradon az egész kenyér osztás még csak egy vezérczikkben folyik, de már is oly hatalmas, hogy lerántja a dúsán osztott sz. Antal kenyerét, melytől származott.

Haj! Az apagyilkosokat felmentik újabb időben, de azért csak olyan bűn az, mint régen volt.

A sz. Antal kenyerére vonatkozólag csak annyit jegyzek meg, hogy évenként Ujvároson 100, Olasziban 150 mázsa

kenyér osztatik ki egy idényben, pénzbeli segélyről nem szólva, és pedig — ha jól esik ezt is tudni — hát a csömörlésig hánytorgatott valláskülönség nélkül.

De hát a kenyér nem reklamaczi, azért nem irkáltunk ilyesmirel bővebben s elnéztük nyugodtan, mint »emelkedik aetherikus magasságba, glóriától övezetten a humanizmus« — írásban, csak arra gondolva, hogy tegyük a mennyit lehet.

Az új kenyér, mely városunkra szállandó, a frázis teknőjében van megdagasztva, melyből ékesen ri ki az a mondás, hogy »a jó jó marad, akár szent, akár ördög adja.« Nem értjük, mi akar ez lenni, de olyasféle, hogy a cél szentesíti a forrást.

De ez talán toll hiba volt.

A templomokban pedig ezután is tovább folyik a kenyér osztás s tovább az imádság a kenyérért.

Adja Isten, hogy minden kereskedés ingyen kenyér osztó hely legyen, hogy ne járjon egyetlen éhes ember sem utcáinkon. Az egyház akkor fel keres majd más nyomort, hogy enyhítse s ha segédek ajánlkoznak, újra, szívesen látja munkájukat, anélkül, hogy — meggyanusitaná őket.

De azt az elvet nem veheti el senki, hogy a kenyér csak Isten kezéből véve enyhíti az éhségen kívül — a nyomort is.

Ezért táplálóbb a sz. Antal kenyere, ám hallgassa meg Isten mindazok kívánságát, kik szintén tenni akarnak — felebarátjaikért és adjon sikert a jó törekvéshez!

P-y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A nagymama.

Margit 13 éves.

Kedves Béla! A spájzban írom ezeket a sorokat a nagy zsiros bödönön. Oh Béla, a könnyeim folynak erre a bödönre! A papiros már most is tele van könnyel és zsirfoltokkal, látatja. Kilencz üveg befőtt és három üveg savanyított ugorka tanui boldogságnak a jó Istenen kívül.

A nagymama... Oh Béla, van-e önnek is nagymamája? Istenem, én azt hiszem, hogy te a nagymamákat csak az emberek bosszantására teremtetted! Kora reggeltől késő estig csupa szekaturákat kell az embernek kiállani. — Margit elkészítetted már a francia lezsekét? Margit tessék ideülni mellém és tiszszeg egymásután felolvasni a »la petit agneau«-t mert gorombáskodtál a kisasszonnyal (képzeld csak, mindössze azt tettem, hogy a zongoraóra alatt titokban leloptam a fejtől a félczopfot s a jó lélek így ment a doktorékhöz zongorát tanítani). Margit márs a konyhába burgonyát tisztítani. Margit márs nem még sétálni, mert megint reggely olvasni. Margit, ha tüstént le nem ved a rózsaszínű ruhát egy hétig mindig len-

csét főzetünk ebédre» (tudja én ezt ki nem állom).

Oh, Béla, borzasztó az én sorsom a nagymama miatt. Egész nap a sarkamba van egy nagy pászszemmel és egy kekharri-nyával, amit már száz esztendeje mindég köt. Oh, és hogy szemmel tart! Mintha én egy zsvány volnék. Pedig én egy boldogtalan fiatal leány vagyok.

Hát ma! Ma tetőzött be csak szerencsétlenségem igazán. Szörnyű dolgokat követtek el velem. Képzeld a nagymama megudta, hogy mi levelezünk egymással! Mikor az iskolából hazajöttem, mindjárt rossz sejtéseim voltak. A kisasszony a kapuba öszvevont szemöldökkel fogadott. »Margit tessék a nagyszobába jönni« szólt oly gunyosan, metszőn mint egy hóhér.

Szivdobogva mentem be a szobába. Ott volt a papa, mama és nagymama. A papa mérges volt, a mama ráns se nézett, a nagymama pedig a harisnya tüket sebesen forgatta ujjával. Oh, úgy tetszett, hogy egyik tü a másik után furódik a mellembe, azután át mennek a szivemen s a nagymama ridegen huzza ki őket a hátamon.

— Margit, te irtad ezeket a leveleket? kérde a papa.

Reszkettem, elsápadtam s egy szót sem birtam szólni.

— Mama, szólt a papa a nagymama felé

fordulva, — tessék ezt a rossz lányt illendően megbüntetni. Avval a másik kölyökkel pedig majd végzünk.

Oh, Béla, ki voltam szolgáltatta a nagymamának, az én legnagyobb ellenségemnek. El voltam készülve a legrosszabbra Hogy zárda adnak, hogy befalaznak a kripta falba, oh csak arra nem gondoltam a mire elítélt a nagymama, oh, csak arra nem, hogy engem bezárnak a spájzba.

Es most itt vagyok és kétségbeesetten borulok a zsiros bödönre, miközben alképelem, hogy az egy gyászos szobában, mélyen holtan, meghasadt szívvvel felzavart a rossz nagymama! Oh Béla, ha most a közös balsors csapása folytán ön véletlenül kukoriczán térdel, gondoljon a boldogtalan Margitra ki a nagymama zsarnoksága miatt egy spájzban fog meghalni.

Margit 18 éves.

Kedves barátom! Isten önnel! Reszkető kézzel írom e levelet. Még ma elutazom a nagymamával és talán sohasem látjuk egymást viszont.

Szegény Bélám! Képzetem, mily váratlanul éri önt levelem.

De hát nem tudott tovább óvatos lenni? Mire való volt minden este az ablakom előtt

A külön vámterület.

Gaal Jenő dr. az országos iparegyesület tegnapi ülésén érdekes felolvasást tartott az önálló vámterületről. Fejtegetéseiben többi között ezeket mondja:

A külön vámterületnek politikai szempontból ellenzése végső elemzésben képtelenségekre, a közjogi kapcsolatért hozandó anyagi egyoldalú áldozatok folytonosságára, a biztosnak a bizonytalanért való feláldozására, a népek lélektanának ismét szem elől tévesztésével tarthatatlan, visszas helyzetek teremtésére vezet. Magyarország csak az alkotmányos és jóakaratu Ausztriával köthet vámszövetséget, mivel különben ő felsége, mint osztrák császár, abba a dilemmába jön, hogy vagy az alkotmányos magyar tényezőknél, vagy az osztrák érdekeknek, melyekért a teljes felelősséget is viselné, kedvez. Mind a két esetben oly kellemetlenségek és kárhovatások is következnek be, mint a mindektől menekülni akar az által, hogy az e részben sokkal kevésbé veszedelmes kvótakérdésben kerül a döntést. Részletesen és nagyon behatóan kifejti, hogy egészen más a közös ügyeket elintézni az abszolút kormányzatu Ausztriával és más annyi nagy és kis idegen állammal kereskedelmi szerződéseket kötni. Ha a vámközösség a nem alkotmányos Ausztriával létre is jönne, nem sokára bonyodalmai azt igen kinossá tennék a fejedelmre és a két államra nézve egyaránt. A külön vámterület tehát, ha csak Ausztriában a belpolitikai helyzet rövid időn alaposan meg nem változik, az események logikája által hajtattva jönni fog. Arra ennél fogva komolyan készülni kell a kormánynak és az érdekelt termelő osztályoknak egyaránt. Kifejti azon elveket, melyeken a magyar autonóm-vámterületnek nyugodni kellene. Tüzetesen elemzi a külön vámterületen folytatandó kereskedelmi és az általában érdekünkben levő közgazdasági politikát. Az osztrák piac lehet megőrzésére kell eleinte törekedni, de nem szabad azt hinni, hogy jövőnk csak ott van, valamint Ausztria is kezdetben nagyon rá lenne a mai piacainkra utalva, de annak is általában versenyképes ipart kell fejlesztenie. A külön vámterületen később mezőgazdaságunk és iparunk is jobban haladna, de azok ápolására éppen úgy meg kellene tennünk mindent, mint jelenleg. Óriási előny lenne azonban, hogy rá volnánk kényszerítve az önálló gondolkodásra és cselekvésre, a mi a ma mérhetetlen káronkkal járó közgazdasági érzékihiányt is megszüntetné. Vizsgálja ezután, hogy a külön vámterületnek pénzügyileg minő hatása volna és hogy a kvótára gyakorolna-e befolyást. Tételenként előveszi az előbbi kérdés fő mozzanatait és arra a következtetésre jut, hogyha vérmes reményeket nem is köthetünk hozzá e

részben, a pénzügyi tekintet nem ok a külön vámterület eszméjének elejtésére.

Horvát igazságszolgáltatás.

Zágrábban nagy fölháborodást és megütést keltett a horvát tartománygyűlés ülésén az egyik képviselőnek ama kijelentése, hogy egy vidéki szatócsot egy horvát bíróság azért ítélte el tizennégynapi fogságra, mert egy vevőnek a sajtot oly papirba csomagolta be, melyre a horvát bán egy beszédje volt nyomtatva. A dolog bármily hihetetlennek látszik, tényleg megtörtént.

ORSZÁGGYÜLES.

A Főrendiház ülése.

Budapest, decz. 21.

Ülés kezdete d. e. 11 órakor.

Elnök: Csáky Albin gróf.

Bejeleni, hogy a honvédelmi miniszter helyett Gromon Dezső államtitkár jelent meg és tudatja, hogy gróf Pálffy-Daun Nándor Lipót meghalt. A Ház jegyzőkönyvi részvétének ad kifejezést.

Ujévi üdvözlés.

Császka György indítványozza, fejezze ki a ház szerencsekívánatait ő Felsőháznak újév alkalmából. Rövid szép kis beszéde a következő volt:

Nagyméltóságú elnök ur,
Méltóságos Főrendek!

Az utolsó ülést tartjuk ebben az évben és ebben a században. Azt hiszem, nem zárhatjuk be parlamenti működésünket ez évnek és e századnak végén méltóbb módon, mintha a közelgő újév alkalmából alattvalói legmélyebb hódolatunkkal üdvözljük a koronás Királyt.

Ő Felsőháznak legkegyelmesebb Urunknak szól ez az üdvözlés, kinek dicső fején a kilencz századot átélte magyar kereszténységnek és királyságnak fényes tanujele: a szent korona ragyog.

Nem kétlem, hogy a Méltóságos Főrendek osztatlan helyesléssel találkozik az az indítványom: kérjük fel a Nagyméltóságú elnök urat, hogy ő Felsőházat apostoli királyunkat a főrendek törhetlen hűségéről biztosít-

ván a karácsonyi ünnepek és az újév alkalmából legforróbb üdvözléseinket s imáinkba foglalt azt az óhajunkat a legmagasabb trón zsámolyánál tolmácsolai méltóztassék: hogy ő Felsőháznak Isten áldásának legdusabb kincseivel elárasztva népeinek tántoríthatatlan hűsége és szeretete által állandóan környezve hazánk nagy öröme és népeinek boldogítására a Felsőháznak Uralkodóház Felsőháza tagjaival együtt még igen soká boldogan éljen. Eljen!

A nagyméltóságú elnök urnak és a nagyméltóságú alelnök urnak szívéből boldog újévet kívánunk.

Elnök ily értelemben kimondja a határozatot.

Az indemniti.

Zichy Nándor bizalommal nem lehet a kormány iránt, mivel közte és a kormány politikája között oly űr van, mely áthidalhatatlan. Mivel az indemniti megszavazása bizalmi kérdés, azt meg nem szavazhatja. Beszél az elviselhetetlen közterhekről, a nagy szegénységről és arról, hogy mennyire csalódott ő Széll Kálmánban, akitől a viszonyok javulását várta. Különösen azt nem érti, miért indított író hadjáratot a katolikus egyház ellen, holott a katolicizmus alapja nemcsak az országnak, nemcsak a dinasztának, hanem a monarkának is. Három évvel ezelőtt katolikus kongresszus volt és a kormány szóra sem méltatta. Mi ez? A katolicizmus üldözése, negligálása, — ut az indifferenzizmushoz és a vallástalansághoz.

Széll Kálmán abban a nézetben van, hogy Zichy Nándor bizalmatlansága az állam és az ország szempontjából teljesen indokolatlan. Ami az űrt illeti, az áthidalható és meg van győződve, hogy az országban már is kezd eltűnni a szakadék. Kijelenti, hogy a szabadelvűség az ő politikájának integráns része s a mellett ő rendületlenül kitart. Sem szimpatia, sem antipathia vallásfelekezetekkel szemben nem vezet, egyetlen célja az, hogy az ország egyetemes érdekeit előmozdítsa. A mi a kath. kongresszust illeti, melyhez Zichy tartozik, — az a kiindulási pontot rosszul választotta meg, mert a felekezetiességre bázisozta programját. Ő küzd a párt ellen, a program ellen, de nem a katolicizmus ellen. Kéri a javaslat elfogadását.

Wlassics Gyula a katolikus kongresszus dolgában kijelenti, hogy igenis előzékeny volt

báméskodnia kilencz órától éjjelig? Persze, én azt hitte, hogy a fák eltakarják, de én láttam a leveleken át is és látta a nagymama is. En méltányoltam szerelmének ezt a nagyszerű jelét s mindig elfogott a szívdobogás, a mikor megláttam, — oh, de a nagymama nem méltányolta. Nem gondolt én arra, hogy a nagymamák nem szoktak aludni?

Es azt is rosszul cselekedte, hogy a helyi lapban mindég Margitról írt verset, elbeszélést és szótalanlyt. Az utóbbi időben a nagymama mindig a szótalanlyokat fejtegette s e közben gyanusan forgatta szeméit. Nem gondolt én arra, hogy a nagymamák örökké gyanakozanak.

Hát mikor sétálni mentem a nagymamával mért járt én mindig a sarkunkban, mért kapta oly mohón föl s mért csókolt ott meg a nagymama előtt? S a minap a sétányon mikor az a két öreg mesterlegény sértegetni kezdett minket, űnek persze azonnal közbe kellett lépnie s magát miattunk megvéretni.

Nem volt óvatos. Pedig láthatta, hogy velem van mindég a nagymama! Tudja mi az a nagymama!

Végre ma bekövetkezett az, a mitől féltem. A nagymama megtudta, hogy szeretjük egymást.

Az ön levelei árulták el.

Tudja-e, hova rejtettem a leveleket? Ön ki fog nevetni. A nagy szalmakalap bélésebe. Így mindig magammal hordtam őket s titkosan mosolyogtam, mikor hazaérve, ruhám zsebeit kiforgatva, fiókjaimat összeturva találtam. Tudtam, hogy a nagymama tette ezt, mert egyszer észre vettem félálomban, hogy az nap levett ruhám zsebeit motozza. Lássá az ön eszélytelen magaviselete ennyire fölébresztette gyanuját.

Oh, az áldott, jó nagy szalmakalap! Higyje el, hallatlan rosszul állott nekem, olyan voltam benne mint egy drótos tót, — és mégis mindég azt hordtam. Szerelmünkért kész szíve voltam csunya. Ah és ma reggel, mikor a nagymamával hazafelé jöttem, egy galád szélroham lekapta fejemről a kalapot. Majd meghaltam ijedtemben.

— Nagymama a kalap! — kiáltottam kétségbeesve. — Végem van!

A nagymama rámszegezte gyanakvó, mély szeméit s nem felelt. A kalapot szerencsésen elkapta a gyerek s visszahozta, de azóta a nagymama mindig azt nézte mereven. Hazaérve első szava ez volt:

— Margit adjad csak a kalapodat.

El voltam árulva. Még az nap kimondta a családi értekezlet, hogy utaznom kell.

Oh, de higgye el Béta, álljon bár közénk százezer nagymama, százezer hirsnyáva s egy

millió kötötüvel, én önt örökké szeretni fogom.

Margit 20 éves.

Uram! Sorsom el van döntve. A nagymama győzött, nekem nélkül kel menni ahhoz, akit nem szeretek.

Felejtsem el.

A nagymama önző. Befolyása szüleimnél korlátlan, minthogy övé a vagyon. A nagymama nem engedi, hogy az ön neje legyek, a szegény aljegyző neki nem kell. Én pedig belefáradtam a küzdelembe.

Oh, a nagyanyak nagyon, nagyon kegyetlenek!

Legyen meggyőződve, hogy menyasszonyi koszoru helyett halotti koszorut tesztek homlokomra.

Margit 60 éves.

Tisztelt uram! Ön egy szerelmes levelet merészkedett Ilka úrnak írni, mi azonban szerencsére az én kezembe került.

Nagy érdeklődéssel olvastam abban, hogy ön engem »papaszemés sárkányának«, »százesztendő harisnyának« nevez. Szép.

Csak annak örövendék, hogy ennek a vén papaszemnek sikerül idején átlátni a szítán s a százesztendő harisnya kötése elég időt engedett arra, hogy önek uti laput kössek a talpára.

és megtett mindent, a mit az ország érdekében meg kellett tenni.

Zichy Nándor: Néhány szóval reflektálni akarok a miniszterelnök ur felszólalására.

Elnök: Az általános vitában csak egyszer lehet beszélni. A főrend ur csak személyes kérdésben, vagy félreértett szavainak helyreigazítása bzmén beszélhet.

Zichy Nándor gróf: Ha nem engedi meg az elnök, nem beszélek mert a részleteknél általánosságokat nem akarok mondani.

Elnök: (csönget.) Szigoruan ragaszkodom a házszabályokhoz.

Frónay Dezső báró a házszabályokhoz szól és figyelmeztet arra, hogy a Ház megengedheti, hogy Zichy újra beszélhessen.

Csáky Albin gróf: a házszabályok világos rendelkezése szerint ez nem lehetséges. Mindaddig, míg a házszabályok érvényben vannak, — azok fölött lelkiismeretesen öröklik. Ha a főrendek szükségesnek tartják, hogy egy tag az általános vitába kétszer is szólhasson, változtassák meg a házszabályokat. Mindaddig, míg ez be nem következik, ő nem engedi meg a másodszori felszólalást.

Gróf Zichy Nándor gesztikulálva távozik

Az ujoncsjutalék mennyisége.

Frónay Dezső báró a napirend ellen szólal fel.

Elnök: A kérelem teljesítésének nincsen semmi akadálya.

Frónay Dezső báró foglalkozik az osztrák állapotokkal és konstatálja, hogy odaát az alkotmányos élet lehetetlen. A 14. §. sem alkotmányos. Mivel a kormány mégis elfogadja a vele történő intézkedéseket, bizalommal nem viseltethetik iránta. De nem viseltetik bizalommal azért sem, mert ő az önálló nemzeti hadseregért küzd, ezt azonban a kormány nem akarja megcsinálni. Pedig lehetne. Mert a helyzet Ausztriában most más, mint volt 1867-ben. A kormánynak előkészületeket kellene tennie az önálló magyar nemzeti hadsereg felállítására. Minthogy ezt nem teszi, a kormánytól a ujoncsjutalék megszavazását megtagadja.

Frónay hosszas beszédben fejtegeti, hogy a mostani hadsereg legnagyobb ellensége a magyar kultúrának, mire **Széll Kálmán** kijelenti, hogy a pragmatika sanctióból folyó vé-

Azt hiszi, nem vettem már rég észre, hogy esténként Ilka ablaka alatt ácsorog, borzasztó szentimentális pofát vágva? Azt hiszi, nem tudtam, miért korcsolyázik az utcán mindig a nyomunkban, ha az unokámmal sétálni mentünk? S a minap, azt hiszi, nem tudtam, miért kötött bele abba a szegény bakancsos káplárba, azon ürügy alatt, hogy az minket inzultált, holott minket ujjal sem bántott a jámbor? Csak az unokám előtt akart henczegésével feltűnni, mint hős; én azonban igen örvendtem, hogy a derék káplárnak sikerült kiütni az ön három fogát.

Oh, ha ön azt hitte, akkor nem tudja, mi egy jó nagyanya nemes-féltékeny örökösége!

Vagy azt hiszi, nem tudom, hogy sikerült az unokám fejét elszédítenie? Arra is rájöttem, hogy bűnös levelezésre csábította. Irtóztatók a mostani ifjuság erkölcei? . . . Oh, a én időmben . . .

Nos uram, hát értse meg, hogy mi Ilkát nem egy éhenkórász kis beamternek szántuk. A míg én élek, Ilka nem lesz az öné. A vagyon fölött én rendelkezem, fiam pedig mindenben az én tanácsomat követi.

Ezt van szerencséje önnek válaszolni a pápaszemes sárkánynak s a százesztendőös harisnyának.

delmi kötelességnek leghelyesebb szerve a közös hadsereg, s ép azért ez érintetlenül fentartandó, s részéről ellene van az önálló magyar hadseregnek.

Gromon Dezső államtitkár helyteleníti azt, hogy a magyar vérből összeállított hadsereget ellentétbe állítják a magyar állami érdekekkel és magyar érzéssel. Mindezekkel szemben **Frónay** fentartja állításait. Majd több felszólalás következett s végül megszavazták a javaslatot.

A gyűlés végével az elnök boldog ünnepeket kívánt.

Epilog.

Tallérossy Zebulon írta az ő egyik levelében Deák Ferencz halálakor:

— Baj az, barátom uracskam, ha már én is sirok.

Tisza Kálmán is elmondhatja magáról, hogy baj az, ha már a *Magyar Szó* is ellene fordul. Akkor már csakugyan vége van az ő dicsőségének.

A Magyar Szó következőkben emlékezik meg Tisza Kálmánról:

A kuruczvezérből a megalkuvás hajlékony politikusa lett és az is maradt egész a mai napig.

Amikor tizenötévi kormányzása után megbukott, a hatalmi vágyat vitte magával a bukásba. Azt jól tudta, hogy gárdája, amely kormányelnök korában csoportosult köréje, nyomban elhagyja őt, mihelyt nyíltan szembe száll az új kormányval. Magyarországon miniszterelnöknek személyes pártja nincs. A ragaszkodás, a feltétlen alárendeltség csak a hatalomnak szól, amely kegyeit osztogatja. A hatalom pedig állandó, csak annak kezelője változik. Ez a mi parlamenti életünk bajainak igazi forrása. A hatalomnak feltétlen érvényesülését jelenti az minden elképzelhető irányban és annak a lehetőségnek teljes kizárását, hogy másirányu, helyesebb, hazafiasabb törekvések diadalra jussanak.

A bukott Tisza Kálmánnak választania kellett, hogy saját politikai rendszeréért küzdjön-e tovább, vagy pedig a hatalomért. Az előbbi esetben megalkuvást nem ismerve, nyíltan kellett volna sikra szállania az új kormány ellen, — még akkor is, ha eddigi barátait veszítené is el ezáltal. Az utóbbi esetben meg kellett maradnia a pártban, hogy az ő titkos frakciójával a kulisszák mögül állandó veszedelme legyen minden idők kormányának.

Ő az utóbbit választotta.

Gróf Szapáry Gyula szenvedte meg először ezt a lidércnyomást. Bukását megelőzőleg a szabadelvű párt korifeusaival a fakultatív polgári házasságban állapodott meg és föl is utazott Bécsbe, hogy a király beleegyezését nyerje ki. A beleegyezést meg is kapta, de távollétében a Tisza-klikk a szabadelvű pártban a kötelező polgári házasságot szavaztatta meg és Szapárynak buknia kellett.

Wekerle Sándor következett utána a miniszterelnöki székben és ő érezte, hogy ebben a klikkben kell látnia az ő legnagyobb veszedelmét. Tisza Kálmán, aki fölemelte őt, hajlandó lesz le is dojni, ha elérkezettnek látja az időt az ő hatalmi terveinek megvalósítására. Ez magyarázza meg azt a hallatlan esetet, hogy Wekerle Sándor nyíltan kiszolgáltatta az ellenzéknek Tisza Kálmánt, aki a szabadelvű pártnak egyik nagy tekintélye volt. Ez a pápai levél ismeretes ügyében történt. Asbóth János vádolta Tisza Kálmánt a pápához intézett titkos levél megírásával és Wekerle Sándor a

képviselőház színe előtt igazolta az Asbóth vádját.

Am ez nem gátolta meg Tisza Kálmánt abban, hogy továbbra is a kormánypártban megmaradjon. Sőt vezérszerepet játszott annak megakadályozásában, hogy Khuen-Héderváry bizassék meg az új kabinet alakításával. Azt azonban ő is örömmel látta, hogy Bánffy Dezső báró veszi át a miniszterelnöki tarczát. A közvélemény a Bánffy-kormányban csak átmeneti miniszterumot sejtett és Tisza Kálmán sem hitte, hogy Bánffy Dezső az ő ábrándjainak tartós akadálya lehessen.

Azután Tisza öröklődéséről emlékezik meg Bánffy kormánya alatt, végül Széll Kálmán ügyességét dicséri, a melylyel a Tisza-klikkét magára nézve fölöslegessé tette. Persze a jeles kis lapocská el nem lehet egy kis mérgeződés nélkül s különben érdekes cikke végén egy kis oldaltámadást intéz Apponyiék ellen, »Horánszky kalandor csapatjának« nevezvén a volt nemzeti pártot.

Mindez azonban nem vonja le a cikkeknek azt az érdemét, hogy egyet világosan kitüntet ország-világ előtt: hogy Tisza Kálmánt saját hivei is elhagyogatták.

UJDONSAGOK.

Letördelt fenyőfák.

Közeleg karácsony, a szeretet, a boldogság szent ünnepe. Estéjén mindenki a meghitt társaságot, az összetartó kört keresi. Ezen az estén a magános egytlét nagyon ritka.

Az emberek, hogy ezt sokak előtt valóban igazi és jóleső egytlétet külsőleg is nyilváníthassák, ajándékokkal lepik meg egymást, melyeket többnyire az örökzöld, csillogó díszítésekkel ellátott fénylő »Karácsonyfa« alá helyeznek. Annak a fénye mintha lelkünkben sugárzaná azon csepp öröm és boldogság sugarát, mely ezen az estén bensőnkben fakad.

. . . De vannak szegény emberek is . . .

Vannak kiknek nem csak ajándékra, de egy jó falatra való sem jut. Gondoskodnak róluk a kik képesek a magukéból másoknak is juttatni, és örömet okoz nekik, ha a szenvedők könnyeit felszáritják, nyomorát enyhítik. Ünnepelnek tehát ezen a napon még a szegények is; a Jézuska által szétárasztott szeretet, szerez nekik is ajándékot, ha nem is kapják csillogó karácsonyfa alatt.

A ki pedig ennek a szent estének tiszta, igaz és valódi hangulatába a bűn, a romlottság nyomát viszi be, azt már igen romlott, azt már gonosz ember teheti csak.

Ilyenek vihették véghez azt a vandál pusztítást, hogy a városban levő sétatereken a fiatal alig éves ültetésű fenyőfákat többől levágták.

Hogy miért? Nyilvánvaló! Sajnálták azt a pár hatost melyen tisztességes uton beszerezhették volna azt a csepp fenyőfát, mely az este fényét emelte volna. De ha nem a sajnálás, a takarékoskodás, hanem azért, mert nem volt miből? Ugy akkor még undokabb, még bűnösebb eljárás!

A város ültetési azokat a fenyőfákat, hogy a levegőt javítsa, a teret szépítse; a polgára pedig elpusztítja, hogy hiu nagyzolásból az ő házában is égjen karácsonyfa, ha nincs is pénze hozzá.

Hát nem érdemel az ilyen megvetést és ha rajta csipnék, irgalmatlan büntetést?!

TAJÉKOZTATO.

- Decz. 22. A Fehér Kereszt egyesület ruha kiosztása délelőtt
 Decz. 22. Bizottsági ülés a vásárok ügyében d. e. 11 órakor.
 Decz. 23. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. 5 órakor.
 Decz. 28. Értekezlet a tisztviselő-telep ügyében.

* **A bibornok itthon.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok, megyés püspök ur Ő Eminenciája, tegnap Nagyváradra haza érkezett, hol a karácsonyi ünnepeket tölteni fogja.

* **Pápai kitüntetések.** Ő Szentsége *Fraknói* Vilmos püspököt, *Kollányi* Ferencz, a budapesti muzeum levéltárndkát, dr. *Czaiich* Gilbert apostoli magyar gyóntatót, *Purth* Iván tanulmány felügyelőt, *Kánter* Károly budavári kir. palotai apát-plebánost, *Porubszky* József pápai kamarás, tóalmási plebánost, *Varga* Mihály, csongrádesanyi és *Révész* István dunakeszi plebánosokat kiváló érdemeikért a »Croce di Benemerenzia« érdemkeresztel tüntette ki.

* **Keresik Byron szívét.** A híres angol költő tudvaleg a nagy görög szabadságharc alatt halt meg csatában. Szívét kivették testéből és Missolongiban S. Spiridion templomában arnába, helyezve temették el. 1823-ban a törökök ezt a templomot romokká ágyúzták össze. Most újra akarják építeni. A romok közt keresik a Byron szívét rejtő urnát.

* **Az egyetem és a kereszténység jubileuma.** Az egyetemi tanács legutóbbi ülésén *egyhangu* határozattal kimondotta, hogy a magyar kereszténység és keresztény magyar királyság 900-os jubileumát a budapesti kir. magyar tudomány-egyetem a maga részéről is Isten iránt hálás kegyelettel ünnepli meg, még pedig ünnepélyes hálaadó istentisztelettel az egyetemi templomban *f. hó 30-án* az egyetemi mise szokásos idejében.

* **A sorozás.** A hivatalos lap tegnap közli a honvédelmi miniszter rendeletét az ujonczállításokra vonatkozólag.

Az Aradon, Besztercebányán, Brassóban, Budapesten, Debreczenben, Egerben, Fehérménfővárosban, Gyulafehérváron, Kassán, Kolozsváron, Komáromban, Nagy-Szebenben, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Sopronban, Szatmár-Németiben, Szegeden, Székesfehérváron, Temesváron és Horvát-Szlavonországban: Eszéken, Károlyvárosban, Otcacsázon, Péterváradon és Zágrábban szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok a jövő 1901-ik évben a következő napokon fognak egybeülni, ugymint: januárius 11-ik napján, február 11-ik napján, márczius 2-ik napján, április 2-ik napján, május 10-ik napján, június 10-ik napján, és szükség esetén a következő hétköznapokon, augusztus 3-ik napján, október 11-ik és 24-ik november 11-ik napján és szükség esetén a következő hétköznapokon, december 6-ik napján.

* **A párisi magyar kiállítás dícsérete.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter nem rég levelet irt *Picard*hoz, a párisi kiállítás főbiztosához, megköszönve azt a szives előzenyességet, melyet a kiállítás magyar osztálya iránt eddig tanusított. Tudatta vele a levélben egyuttal azt is, hogy *Lukács Béla* kormánybiztos sulyosan megbetegedett s hogy teendőit *Miklós Ödön* helyettes kormánybiztos vette át. *Picard* a miniszter levelére ezzel a levéllel felelt:

Miniszter ur! Nagyméltóságod levele mélyen meghatott. Munkatársaim és magam nagy hálával tartozunk azért a megtisztelő bizonyítványért, melyet részünkre kiállított. Eng-dje meg már most nagyméltóságod elmondanom, mennyire boldoggá tett az a nagy és megérdemelt siker, melyet az ön

szép országa e kiállításon aratott. A magyar osztály óriási remekmű volt és véghetetlen művészet bélyegét viselte magán. Az önk palotái és építkezései, valamint a kiállított termékek mind bámulatra méltó civilizáció hatalmas benyomását teszik. Az önk küldötteit és kiállítóit az első naptól az utolsóig elhalmozták dícsérettel. Büszke lehet rá Magyarország. *Lukács Béla*nak, az önk kitűnő kormánybiztosának betegségét őszintén fájjalom. Az ő képességei, magasfoku értelmisége, kitűnő jelleme s folyton szives viszonyunk élénk rokonérzessel és ragaszkodással töltöttek el iránta. Vajha egészsége mielőbb teljesen helyreállna. Nagyméltóságod meg lehet győződve, hogy *Miklós Ödön* ur nálunk mindig a legbarátságosabb fogadtatásra számíthat. Legyen szabad Nagyméltóságodnak ez alkalommal jóakarataért köszönetet mondanom és biztositanom róla, hogy az 1900. év e békeműve országaink kapcsait még szorosabbra fűzte. Fogadja kitűnő tisztelem nyilvánítását *Picard* A. s. k. főbiztos.

* **A Szent Vincze-intézetben** levő bölcsoke kisdedei részére állítandó karácsonyfára a helybeli lapok utján hirdettet magángyűjtés eszméjét bármily elismerésre méltó nemes szeretet sugalta is: az igazság érdekében s azokra a kisdedekre és szegény szüleikre tekintettel meg kell jegyeznünk, hogy valamint eddig mindig volt azoknak a szegény apró gyermekeknek karácsonyfájuk — kiket egyik lap, bár kétségtelen jóakarattal, de mégis nagyon helytelenül nevez *senki gyermekeinek*, — a jó Isten segítségével ezentul is mindig lesz.

* **Elárverezett hercegnő.** Londonban a minap egy hercegnőt árvereztek el. II. Ramses leányát, aki Egyiptomban uralkodott. A fenséges hölgy nyugodtan tűrte a licitációt és még azon se botránkozott meg, hogy teljesen sértetlen testeért oly keveset adtak. Csak tíz guienára becsülték a londoni ritkaságkedvelők II. Ramses leányát, kit 3500 évvel ezelőtt balzsamoztak be.

* **Vörösmarty ünnepély a debreczeni zárdában.** A debreczeni Svetits-intézetben csütörtökön, december hó 20-án ünnepelték meg a növendékek *Vörösmarty* Mihály emlékezetét. A lelkes hangulatban lefolyt ünnepélynek legkiválóbb pontja volt a nagy költő életének és munkáinak szép méltatása, melyet *Gyulay* Ilona IV. éves tanítónő-képzőbeli növendék olvasott föl. Tetszést aratott a »Főú-dal«, női tercett, melynek zenéjét ez alkalomra irta *Rehák* Rózsika IV. éves képző-növendék s osztálytársai adtak elő. Ezután a tanítónő-képző növendékei igen szépen adták elő quartetben a »Hymnus«-t s végül az összes növendékek a »Szózat«-ot énekeltek. Hozzájárult az ünnepi hangulat emeléséhez *Tabajdy* Mariska III. éves növendék szavalata; »Az uri hölgyhöz« című költeményt adta elő. — Dr. *Wolafka* Nándor v. püspök buzdító, hazafias beszédével ért véget a szép ünnepély.

* **Rosthorné asszony hadi érme.** Párját ritkító kitüntetéssel jutalmazta meg a király Rosthorné asszonyt, báró Rosthorn pekingi ügyvivőnk feleségét: neki és férjének is a hadi érmet adományozta. Érdekes ez a kitüntetés már azért is, mert hisz a király már az Erzsébet-ennel mejutalmazta a pekingi vésznapok idején való önfeláldozó magatartásáért Rosthorné asszonyod. De még föltöbblet teszi a dolgot a kitüntetés minősége. Az osztrák-magyar hadsereg történetében nincs rá példa s más országokban sem tudunk rá esetet, hogy nő a férfiak számára gondolt és alapított hadi érmet megkapta volna. Tényl g, amióta 1873. december 2-ikán a király a hadsereghez küldött parancsában a hadi érmet megállapította, mindig csak férfiak részesültek ebben a kitüntetésben. S ezt a férfiaknak szánt katonai érdem-

jelet kapta meg most Rosthorné asszony. Van példa rá sok, hogy nők a háborukban önfeláldozással és bátorságukkal kitüntették magukat. Rosthorné asszony is ápolta a sebesülteket és betegeket s gondoskodott az ostromlott épületekbe zárt gyermekekről. Ezért kapta az Erzsébet-rendet. De tett ő még egyebet is, olyat, aminek a magyar történelemben az egi nők a közmondás s példája: férje oldalán résztvett a harcban is, s az ellenség legnagyobb puskatüzében is kitűnt személyes bátorságával. A pekingi ostromról érkezett hivatalos jelentésekből, ismeretes, mint segített a hősi asszony az ostromló kínai csapatok egy védőházának felgyújtásában, bár életét kockáztatta és sulyos égési sebeket szenvedett. Ezért kapta ezt a katonai kitüntését, melyet nő Ausztriában és Magyarországon még nem kapott. — Itt említjük meg, hogy a király legközelebb parancsban fogja közölni a hadsereggel, hogy a kelet-ázsiai expedíció minden tagját a hadi-éremmel tünteti ki.

* **Szünik a járvány.** A vörheny járvány, mint hivatalos helyről értesülünk, az utóbbi napokban némileg gyengül. Várad-Ujvárosban nagyobb arányban csökken, Várad-Ujvárosban pedig lassan bár, de fokozatosan szünik a járvány. Veszélyes jellege azonban még mindig uralkodik s az utóbbi héten részint a vörheny, részint az ehez jött különféle komplikációk négy halálozást okoztak. Mig az előbbi hónapokban, bár sok volt a vörheny-beteg, egyetlen halálozást sem okozott, addig december hó három első hete alatt már 11 gyermek halt.

* **Tóth-Szabó Pál kitüntetése.** A prómontrei-rend egyik törekvő fiatal tagját, *Tóth-Szabó* Pált, a nagyváradai főgimnázium történelem-tanárát szép kitüntetés érte. Jövő évben Rómába utazik félévi tanulmányuttra, a mely időt *Fraknói* püspök mellett fog eltölteni a rend, a kormány és *Fraknói* püspök támogatásával. A fiatal tudós kiküldetéséhez rendtársai s ismerősei a legszebb reményeket fűzik.

* **Hurokkal fogják az embereket.** Megemlékeztünk arról a szomorú közbiztonsági állapotokról, amelyek rettegésben tartják pár hét óta Debreczen város lakosságát. Amint beesteledik, valami kötni való banda tagjai a város belső utcáin hurkot dobznak az egyedül megnők nyakába s aztán kirabolják. Alig volt nap, hogy egy-két ilyen eset elő nem fordult. S daczára, hogy a rendőrség falpon volt, nem bírták a gonosztevőket kézrekeríteni. Debreczenben most városszerte aláírási ivet köröznek, melyet egy hosszabb terjedelmű és a városi tanácshoz intézett kérelemhez csatolnak. Ebben arra kéri az aláírók Debreczen város tanácsát, hogy a rendőrség létszámát a közbiztonság érdekében szaporítsa meg, a rendőrök buzgóságát jutalomdíjakkal növelje és tegye lehetővé, hogy a csendőrség a rendőrséggel vállvetve buzgókodjék azon, hogy Debreczen közbiztonsága minden tekintetben biztosítva legyen. Az aláírási iveket eddig már igen nagy számmal irták alá.

* **Pázmándy nyilatkozata.** *Pázmándy* Dénes a bécsi provizios pörére vonatkozólag kijelenti, hogy az ő követelése nem 46.000 koronára, hanem csak 11.806 forintra rug, s hogy ő *Pallavicini* Alfonz ögróffal a Nemzeti Kaszinóban soha sem beszélt, s hogy az egész pörben egy szó sem volt a Nemzeti Kaszinóról.

* **Felolvasás.** A Kereskedő Ifjak Köre f. hó 25-én Karácsony első napja délutánján 3 órakor a kereskedelmi csarnok kistermében dr. *Krupka* Henrik és *Löwenstein* Zsigmond urak közreműködésével népszerű felolvasást rendez; melyre az összes kereskedő ifjakat, valamint a n. é. közönséget szivesen látják.

* **Rejtélyes öngyilkos.** Tegnap hatalmas pisztolydurranás verte föl a budapesti Kishidutca éjjeli utáni csőndjét. Egy rendkívüli eleganciával öltözködő uriember lőtte magát szíven a Hungária előtt a nyílt utcán és rögtön meghalt. Harmincz-harminczöt esztendő lehet. Irást vagy más ismertető jelet nem leltek nála és így személyazonosságának megállapítása céljából az orvostanodai intézet tetemnézőjébe szállították.

* **Halálra pusztult család.** A fővárosban egyre-másra nyílnak meg a jótékonyági intézetek, hol a keresetnélküli szegények ingyen kenyeret és más táplálékot kapnak. Ám a főváros tőszomszédságában, a Kispest és Erzsébetfalva között lévő Szabó-telepen tegnap virradóra egy munkáscsalád esett a nyomornak áldozatul. Baumann József lakatos 10 évig dolgozott több gépgyárban. Egy hónappal ezelőtt neki is fölmondták a munkát, mint több száz munkástársának. A munka nélkül maradt ember hiába hivatkozott nagyszámu családjára, hiába könyörgött, hogy ne bocsássák el, mert éhen vész, kérése süket fülekre talált. Egy hónapig járt Baumann munka után, de sehol sem kapott munkát. Családja a legnagyobb nyomorral küzdött. Ruhájukat és butorukat lassacskán eladogatták, hogy az öt aprógyermeknek kenyeret vehessenek. Tegnapelőtt már az asztalukat adták el Baumannék egy forintért, ám ezen a pénzben már nem kenyeret, hanem szemet vettek. Este aztán tüzet gyújtott Baumann a kályhában s a mikor felesége és gyermekei elaludtak, az ablaknyílásokat és kulcslyukakat gondosan bedugaszolta, majd pedig kiszedte a kályhacsőveket. Azután lefeküdt 5 is övéi mellé. Tegnap reggel 8 óra tájban ment Baumannék lakására a felesége, a kinek fölött, hogy Baumannék még alusznak. Benyitott a szobába, de a nagy széngáztól semmit sem látott. Veszedelemet sejtve, a szomszédokat értesítette, a kik, midőn a nyitott ajtón kitódult széngáz szétoszlott, Baumannt, feleségét és öt gyermekét halva találták; valamennyit a széngáz ölte meg. A szerencsétlenül járt családot tegnap temették el közkölségen közös sirba.

Kinai háboru.

A hatalmak megegyezése.

Köln, decz. 21. A Kölnische Zeitung ma számában A hatalmak megegyezése című cikket közöl és ebben ezt mondja egyebek között: Alapos az a föltevés, hogy Pekingben a 20-án közös jegyzéket irtak alá, a mely olyan alapelveket foglal magában, a melyek kezdettől fogva a hatalmasságok minimális követeléseinek voltak és Németország jogos követeléseinek teljesen megfelelnek. A jegyzék tartalmának lényegét Bülow gróf birodalmi kancellár a birodalom gyűlésén november 19-iki ülésén közölte. Időközben a halálbüntetés követelése helyett beérték a legsúlyosabb büntetés követelésével. A követelés irrevocablenak való minősítését megtartották. Anglia indítványára elhatározták továbbá azt a lényeges pótlást, hogy a követelések teljesítése előtt nincs kilátás arra, hogy a szövetséges csapatokat Pekingből és Pecsili tartományból kivonják. Noha egyik-másik hatalmasság, a mely a tárgyalások kimenetelében kevésbé van érdekelve, takarékoságból vagy másutt való alkalmazás végett csapatait egészben, vagy részben visszavonja, a kínai államférfiak mégis fölismertetik a helyzet komolyságát és beláthatják, hogy a követségek védőcsapatain és hadtápukat megszálló csapatokon kívül az utolsó csapatok csak akkor fogják majd elhagyni Pecsili tartományt, ha a főbűnösök megkapják büntetésüket és ha Kína garanciákat adott a többi követelések teljesítésére és a kártérítés fizetésére. A jegyzéket most már azonnal átadják Csing hercegnek és Lihungcsang-nak.

Helyreállított kínai vasutak.

London, decz. 21. A Reuter-ügynökségnek jelenti pekingi tudósítója 13-iki kelettel:

Visszaérkeztem a helyreállított peking-tiencini vasuton tett utazásról. A vonalból 60 mértföld német és 20 mértföld orosz ellenőrzés alatt áll. A vasut kitűnően van építve. Az oroszok eredetileg négy gőzmozdonyt adtak át a németeknek, de azok közül kettő mindjárt használhatatlanná vált az által, hogy egész éjjel tűz nélkül hagyták őket egy mellékvágányon, úgy hogy a szivattyúk befagytak és szétrepedtek. Egy másik kis gőzmozdony összeütkezés következtében vált hasznavehetetlenné.

Pekingtől Tiencinig most majnem teljes 12 óráig tart az út, holott azelőtt három óra sem kellett hozzá. Ennek az oka főleg az ellenőrzés megoszlása. A helyzet egész Pecsili tartományban egyre rosszabbodik. A tél kezd érezhetővé válni. Nagyon helytelenítik, hogy a németek Csangcsauban szabadon bocsátottak számos haszontalan embert, a kiket Maitábornok a város fogházába záratott. Ezek az emberek rögtön Santung határára siettek, a hol gyújtogattak, öltek és raboltak. (M. I. T.)

EGYESÜLETEK

Az Országos Pázmány-egyesület választmánya tegnap délután tartotta ez évben utolsó ülését dr. Margalits Ede elnöklésével. Az elnök jelentette, hogy a múlt hónap óta az egyesületi segítő alap 1400 koronával gyarapodott. Ujjonnan fölvelt a választmány 14 tagot. A választmány a közgyűlés napját január 29-ére tűzte ki.

IRODALOM.

Bibliotheca Laurenziana. A szatmári egyházmegyének főmagasságu és főtisztelendő Schlauch Lőrincz kardinális ur által szatmári püspök korában kegyesen ajándékozott Török János-féle könyvtárnak névjegyzéke. Közrebocsátotta Meszlényi Gyula szatmári püspök. Szatmár. A nagy szakértelemmel összeállított könyvjegyzék pontosan beszámol a több mint tizezer kötetre menő könyvtárról, mely különösen jogi művekben egyik legelső Magyarországon. A könyvjegyzék új fényt derít a *Bibliotheca Laurenziana* nagynevű alapítójára, illetve adományozójára Schlauch bibornokra.

Az asszony (die Frau) ez a czime *Wetzel X.* Ferencz legújabb lefordított művének. A tartalmas, minden rangú és rendű nőknek ajánlatos könyv a következő életrevaló fejezetekre oszlik: A Költény. — A ritka tudomány. — A legbecsesebb Istenadomány. — A házi kápolna. — Az otthon. *Domonkos* István ismert magyarosságuval fordított mű 66 oldal és ára csinos füzetben 80 fillér. Megrendelhető: T. Pelikán Krizsó kiadásában. Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 32. — Ugyanott megrendelhető: *Vezetők az élet útján*, magyar honleányoknak ajánlva. Ára 1 kor. vagy 80 fillér.

Magyar Sion, egyházirodalmi folyóirat 1900. évi XII. füzeté deczember 15-én a következő tartalommal jelent meg; Nacionalizmus és katolicizmus Rott Nándor dr.-tól. A geológiai katasztrófák s a vízözön. Pethő dr.-tól. Visszapillantás a század alkonyán. Kereszty V. dr.-tól. Irodalom és művészet. Erdősi Károly: A sz. Szív-társaság alapítónője Barát Magdolna Zsófia élettörténete. Ism. A. — Bodnár Gaspár: Költő- királyunk, Vörösmarty Mihály élettörténete Ism. L. — A szent István-Tarulat újbb kiadványai: Kincs István: R. jzok a kuruczvilágból. — Fényi Gyula S. J.: A napon észlelt jelenségek természetének magyarázata. — Su-

rányi János dr.: A pozitív bölcsélet hatása hazánk jog- és állambölcselőre. — Füssy Tamás: Mezőlaky Ferencz zalavári apát s az ő végrendelete folytán indított nagy fiskusi pör. — Csaplár Benedek: A hellén keresztény archeológiai tevékenység újabb eredményei. — Pór Antal: Nagy Lajos király viszonya az aquiléjai pátriárkához. Ism. X. — Gyürky Ödön: A magyar katolicizmus kilencszázados jubileumi Nagygyűlésen tartott beszédek. Ism. L. — Karmelita-rend; A rózsafüzér az Oltáriszentség előtt. Ism. K. — Vegyes közlemények. Felhívás előfizetésre. Az 1900. évf. tartalma.

Lightfoot Claude. Irta: P. Finn, fordította az esztergomi papnövédek magyar egyházirodalmi iskolája. A ki olvasni és élvezni akarja P. Finnek e kitűnő amerikai elbeszélőnek legjobb könyvét, az rendelje meg ezt a pompás ifjúsági elbeszélést. Ez elbeszélés kis hősnének lelki tulajdonságai kiapadhatatlan forrást nyitnak a meseszövének. Egészen romlatlan, de végteléken csapongó s ép azért rendkívül érdekes lélek, melynek józú tréfái, fiatalos bravúrjai elűzik a kedély boruját és egészséges hangulatot teremtenek. De mikor az élet komolyabb árama veszi hatalmába, akkor meglepő érzelmének mélysége és gazdagsága. Hogy a leányok se maradjanak mintakép nélkül, e kis történet hősnének oldala mellett mindig ott látjuk nővérét, magát a testvéri szeretetet, higgadságot és okosságot. Tagadhatatlan, hogy ez elbeszélés első sorban az ifjúságnak van szánva. Hanem azért biztosítjuk a felnőtteket hogy ha kezökbe veszik, nagy érdeklődéssel fogják olvasni. Surer Ray epizódja alkalmas arra, hogy a legkomolyabb férfit is gondolkodóba ejtse. Az újabb irodalomban ennél meghatóbb sorokat alig találni. A lélek tisztaságát mindenél többre becsülő fiú küzdelme az árknét reá zuduló kísértések ellen, tiszta öröme megőrzött ártatlanságán és hirtelen halála, mindez ugyan hat a divatos irodalomtól megcsömörlött lélekre, mintha bágyasztó poros uton az erdők tünde levegője csapná meg arcát. Ára díszes színnyomatu vászonkötésben vörös metszettel 2 kor., füzve 1 kor. 40 fillér.

Az Oktató Népkönyvtár deczemberi füzeté egy négy ives *Népnaptár*, amelyben a naptári részen kívül több közérdeklő hasznos dolgot van. Tartalmassága a folyóirat megrendelőnek kellemes meglepetés. Az Oktató Népkönyvtár jelen füzetje előfizetésre szólítja fel az olvasókat. Ilyen hasznos népi vállalatot mi is pártolásra ajánlunk. Megrendelhető évi 4 koronáért. Megjelenik havonként. Megrendelhető: *Oktató Népkönyvtár* kiadóhivatal. Budapest, Csömöri ut 32. czimen. — Ugyanott Zámolyi Varga M: Stolz Albán: *Spanyol ut* című vaskos kötete is megrendelhető 2 kor. 60 fillérért.

Igazságszolgáltatás.

Sima Ferencz elítélése.

Szeged, decz. 21.

Egy régen huzódó büntügy nyert ma a büntető bíróság első fórumán elintézését.

Sima Ferencznek, a volt szentesi képviselőnek halomszámra menő becsületsértési bűntényei közül tárgyalt le ma egyet a büntető törvényszék, mely előtt mindenké bámulatára ezuttal maga Sima Ferencz is megjelent.

Egy választási küzdelem epilógja az a bűntény, melyben ma Sima Ferencznek ismét szerep jutott. Tavaly február havában történt, hogy Szentesen újra szembe kerültek a választópolgárok, hogy Sima Ferencz helyébe új képviselőt válaszzanak.

Szentesre érkezett akkor Dienes támogatására Hentaller Lajos és Zubovics F. dr. Ugyanazon vonattal várták Simaék Förstert, Visontait és Fényfyt. Mindkét párt nagy számban kivonult.

Sima lázította a népet, a csendőrök kutyaának nevezte és félre akarta lökni őket. Az egyik csendőr Sima mellének szegezte a szuronyát. Sima retrált.

Erre nagy tolongás támadt. A tömeg előretolta Bernáth debreczeni mérnököt, kinek

karját a csendőrszurony két helyen átszurta. Sima azt kiabálta: Vér folyik!

Óriási kavardást támadt erre. A pártok egymásután vonultak föl a gyűlésre, melyen Sima föl akarta mutatni Bernáth véres ingét, de nem engedték.

Ebből a mozgalmas és jól szcenizált választási képből kerüli ki Sima Ferencz legújabb bűntgye, melyben ma ítélkezett a bűntető törvényszék. A becsületükben megsértett csendőrök ugyanis a szegedi kirósághoz forpultak orvoslásért.

Ma vonták felelősségre a volt szentesi képviselőt a vádbeli cselekményért, melynek beigazolása után Sima Ferencz a Póky Elek elnökleite alatti bíróság, tekintettel Sima fedhetlen előéletére, a szabadságvesztés büntetés mellőzésével csupán pénzbüntetésre: 400 korona fő- és 120 korona mellékbüntetésre ítélte.

Verekedő szomszéd. Földesi Miklós és Harangi Lajos dancsházai lakosok egymás tőszomszédságában laknak, csak egy deszka-kerítés választja el a portájukat.

Történt, hogy Harangi szomszéd kivágott egy fát, a mely a határt képező kerítés mellett volt. Ez eddig megjárta volna. De Földesi észrevevén a fa eltűnését, erősen rászólt Harangira, hogy a fa az ő tulajdonát képezvén, honnan vette a bátorságot magának arra, hogy a fát kivágja.

Ezen aztán alaposan összekaptak, s Harangi erősebb argumentumokkal akarván hatni, a keze ügyébe eső ásóval oly erősen sújtott a Földesi fejr, hogy az rögtön összeesett s hét hétig feküdt. Haranginak a felesége, pedig a ki szintén beleegyelede a vitakozásba, göröngyökkel dobálta Földesit.

A kir. törvényszék tegnap foglalkozott ez ügyel, s Harangi Lajost súlyos testi sértésben mondá ki vétkesnek s havi fogházra ítélte, feleségét pedig a vád alól felmentette. Vádlott az ítéletben megnyugodott, Földesi Miklós, a magánpanaszos azonban felebbezett.

Szónyi és Berkes. A kassa-oderbergi vasutársaság szolgálatában állottak éveken keresztül Szónyi Richárd és Berkes Lajos, mint főellenőrök.

A társaságnak beléjük helyezett bizalmával azonban mind a ketten rutul visszaéltek. Összejátszva egymással közel 10 éven keresztül 101309 frt 36 kr. erejéig károsították meg a társaságot oly módon, hogy a visszatérítési osztályban, — amelynek főnöke Szónyi Richárd főellenőr volt — elintézték ügyekben a kiutalt összegeket számjegyeknek előírása által nagyobb összegre hamisították s ezen összegeket Walter Samu s Pollák J. és társa szállító cég alkalmazottja által felvétették a pénztárnál. Az ily módon kiutalt s felvett összegeken Szónyi és Berkes megosztották.

Midőn bűnös üzemleikről ez év elején lehallott a lepel, Berkes a büntetéstől való féltelmében Amerikába szökött s így a rendőrség csakis Szónyit tartóztathatta le. Ennek beismerő vallomásra a törvényszék úgy öt valamint Walter Samut — ez utóbbit a vasutársaság jogtanácsosának pótmagánvádjára — magánokirathamisítás büntette miatt, mint testársakat vád alá helyezte s Szónyival szemben a vizsgálati fogság fenntartását rendelte el.

Tegnap tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntetőtörvényszék Bakonyi bíró elnökleite alatt. A tárgyaláson a vádat dr. Hodászy Antal ügyész képviselte. Magánpanaszos vasutársaság képviselőjében dr. Örley György ügyvéd, a társaság jogtanácsosa jelent meg. Szónyi védője dr. Keszits Antal ügyvéd volt, Walteré pedig dr. Vázsonyi Vilmos.

A tárgyalás elején dr. Örley György a vasutársaság jogtanácsosa bejelentette, hogy Walter Samu II-od rendű vádlott ellen a vádat elejtette, ellenében az eljárást megszüntetni kérte, megjegyezvén, hogy mint tanut akarja kihallgattatni a tárgyaláson. Dr. Hodászy ügyész mindenben hozzájárult a vasutársaság jogtanácsosának bejelentéséhez, mire a törvényszék

Walter ellen a további eljárást megszüntette. A vádirat rendelkező részének felolvasása után Szónyi Richárd volt főellenőr, s a visszatérítési osztály főnökét, mint vádlottat hallgatta ki a bíróság. Szónyi vallomásában — felhasználva Berkes távollétét — mindent rá akart háritani. Ítélet — tekintettel arra, hogy husz tanu van — előreláthatólag csak holnap lesz.

TANUGY.

A tanító közhivatalnok. A kultusz-miniszter nem rég kérdést intézett az igazságügyminiszterhez, vajjon a tanító közhivatalnoknak tekintendő-e az 1878. V. törvénycikk 270. illetve 461. szakasza szempontjából. Az igazságügyminiszter erre a következő átiratban válaszolt:

Az állami, egyáltalán pedig bármilyen jellegű nyilvános iskolánál működő tanítók közhivatalnoknak tekinthetők az 1878. évi V. törvénycikk 270. szakasza 2. pontja és 461. szakasza szempontjából. Annak meghatározása ugyanis, vajjon bizonyos hivatal magán, vagy közhivatal-e: az állam közjoga irányadó. E szerint állami hatóságok azok, melyek az állam ügyeit ellátják, tekintet nélkül arra, vajjon megbízásukat magától az államtól közvetlenül, vagy más közjogi testületek közvetítésével nyerik. Minhogya pedig az államnak a jogbiztonság fenntartása, igazságszolgáltatás és az állami célok megvalósítására rendelt kényszer alkalmazásán kívül, egyéb teendői is vannak a közművelődés, a nemzetgazdaság és egyáltalán minden közérdek előmozdítása körül: a szűkebb értelemben vett közhivatalnokok mellett, kik az imperiumot vagy jurisdikeziót gyakorolják, közhivatalnokoknak a szó tágabb értelmében azok is tekintendők, kik az állam gondozó tevékenységének ügykörét az állam közvetlen vagy közvetett befolyása alatt és ellenőrzése mellett gyakorolják. Tényleg a büntetőjogi gyakorlat »közhivatalnokoknak« tekintette mindig a nyilvános intézeteknél alkalmazott tanítókat ott is, hol megbüntetésükről hivatali büntetést vagy vétség miatt, de ott is, hol azon hathatósabb védelemről való részesítésükről volt szó, mely a közhivatalnokot állásánál és jellegénél fogva megilleti. Az ezek irányában elkövetett és hivatali kötelességeiknek teljesítésére vonatkozó rágalmazás vagy becsületsértés tehát az igazságügyminiszter nézete szerint a btkv. 270. szakaszában meghatározott módon tartandó meg.

Katholikus paedagogia. Gyürky Ödön kitűnő folyóiratának 7—8 száma a következő tartalommal jelent meg:

Az iskolakérdés a XIX. században. Irta Stuckner János dr. theologiai tanár. Katholikus népoktatás. (Guzsvenitz Vilmos, képezdei igazgató előadása az Országos Katholikus Nagygylésen.) Küzdelem az érzékiség ellen. Irta: Fludorovics Zsigmond. Dánia, Svéd és Norvégia internátusai. Irta: Hirling Antal dr. Neveléstudomány. (A nevelés általában. Az érdem nevelése.) Irta: Acsay Antal dr., egyetemi tanár. A középiskolai kérdéshez. Irta: W. J. dr. Finánczi könyve. (A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában.) (Vége.) Irta: Vetési József dr. Történeti tankönyveink. (Folytatás.) Irta: Olasz József dr. Vegyesek. Hidasz Kornél. — Exaltatio Crucis. — Lubrich tanszéke. — Acsay Antal dr. pedagógiája. — Az Országos Középiskolai Tanáregyesület.) Beküldött művek.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Sulamith.

Vasárnap: d. u. Csókon szerzett vőlegény. este. Szökőt katoná.

Sulamith.

Annyiféle a nézet Sulamith felől, ahány ember róla beszél. Egy azonban föltétlenül bizonyos: hogy telt házat csinál, ha egyébert nem, legalább azért, mert »keleti« opera. Hogy azonban ez sem lesz új műfaj, az is bizonyos a későbbi zsidó-operák balsikeréből. Pedig Sulamith eddigi sikereitől felbátorítva, szerencsét próbáltak Bar Kochba és társaival, de a közönség még Budapesten is azt mondta rá, hogy elég egysüetből egy lepény.

Sulamith maga még nem igazi szép opera, csak lehetne belőle szép operát csinálni. Van benne néhány eredeti, igazán szép zenei gondolat, a mi azon felül van, az egyszerű hangok dallamtalan sora. Azt a néhány szebb zenerészt tovább fejlesztve, a közönségesebb helyeket jobbakkal pótolva, a sületlen viczcseket törölve, Sulamith értékes alkotás lehetne; így csak érdekes kísérlet.

Valaki vehetné magának azt a fáradságot is, hogy a hangszerelést alapjától kezdve újonnan átdolgozná; mert bizony az nem valami briliánsul van zenekar számára feltéve.

A tegnapi előadásnál is a zenekar aratott legkevesebb sikert. Pedig a közönség olyan tapsoló kedvében volt, hogy még a vadmacskát is megtapsolták, mely különben a kitüntetésre teljesen rászolgált két szemegyilkos villogtatásával.

A czimszerepben Székely Anna ragyogtattatta szép énektudását. Hangja különösen az erőteljesebb részeknél nagyon tetszett: a piano részletekben már kevés volt a csengés, de mindenütt egyformán kiemelendő a pontos, biztos ének. Játéka a negyedik képben drámai erővel volt teljes, egyebütt éppen nem érte el az ének színvonalát.

Partnere, Pintér Imre (Absolon) éppen ellenkezőleg: játékaiban tűnt ki és énekeiben maradt hátrább. Bensőséggel játszott, de hangja itt-ott megint elcsuszott egy-egy félhangocskával; különösen kérjük, fordítson lehető legnagyobb gondot olyan énekszámaira, a melyeket lassu tempóban énekel, vagy a melyekben egyes hangokat hosszasan kell kitartania. Itt esik a legtöbb pech; pedig kár olyan gyönyörű bariton hangnak a fényes hatását ilyen aprósággal lerontani.

Énekeben, játékaiban egyaránt kitűnt Forrási Ferike (Abigail), a ki ezuttal kitűnően volt maszkírozva is, úgy hogy kellemes megjelenésével egyszerre megnyerte a közönség tetszését. Kedvvel énekel, pompásan tánczolt; tánczát meg is ismételtették.

Tánczban legszebb sikere B. Horváth Irának volt. Ő maga is remekül tánczolt, úgy, hogy meg kellett ismételnie tánczát, de azonfelül az ő érdeme a valóban mesteries betanított precíz táncz a harmadik kép végén. Ezért külön dicséretet érdemel. A másik két »jeruzsálemi szűz«, Tóvári Anna és Halász Anna is jók voltak.

A három kérő közül Szilágyi Dezsőnek kaczagató maszkja, kitűnő katonavárosias modulatai, arczjátéka és kiejtése óriási derűtséget keltett. »Az az orr« »az a száj« . . . mindenki ezeken kaczagott.

Mellette Füredi tetszett, szintén jó maszkjával. Füredinek azonban szebb sikere volt mint II. főpapnak a Kohl Nidreh elnökletével. Itt ismertük meg benne a nagy terjedelmű hanggal rendelkező énekest. Kissé csiszolatlan, néhol nem is egészen pontos, de általában sikerült énekét megtapsolták. Nyárait Perényi akarta pótolni. Nem ment. Bognár János (Mannaol) kisebb szerepben jól énekel, jól ját-

szott, *Bérczi* szintén; neki a szerecsen szolgáló szerepében megint hálás tere nyílt bohósokdásokra.

Dicséretet érdemel az énekkar is (a zenekar nem), nem kevésbé a pazarul kiállított új díszletek.

A színház — magától értetik — zsúfolásig megtelt közönséggel.

K. A.

Szökött katona. Vasárnap este a műsorra kitűzött Igmándi kispap helyett Szigligeti híres, gyönyörű népszínműve, a *Szökött katona* kerül színre elsőrendű szereposztással. Vasárnap délután a *Csókonszerzett völegényt* adják.

A mai előadás. A színházban ma megismétlik *Sulamith*-ot a repriz első előadásának szereposztásával. A darab iránt, mely ezenkívül is helyet foglal még a téli hónapok műsorában, rendkívüli az érdeklődés, olyannyira, hogy napokkal ezelőtt a Sulamith mindkét előadására a vidékről is számos előjegyzés történt.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irtá: Lázár Gyula.

20.

Ugyan ki vihette Ivánt annyira...? Titok minden, nem emlegetnek senkit... csak azt beszélnek szerte a városban, hogy Málnafalvy Iván apostata lett, de azt senki sem tudja, hogy kiért... Úgyes, kitanult kéz vezethette jégre a szerencsétlent... Türelem, a jövő kiderít mindent... Talán jó volna fölkeresni; engem szeretett, hátha bizalmas lesz hozzám... Boldizsár hirtelen megállt s lélekzetét visszafojtva figyelt. Erős lódobogás hallatszott fel az utcáról szobájába. Az ablakhoz ugrott, félrevonta a sárga pillangós függönyöket s kíváncsian kitekintett... Iván délczeg alakját pillantotta meg a ló hátán...

Ejnye, — kiáltott föl Pethő hadnagy meglepetten — hová szágult a paripa a hitehagyot tanárral? Bizonyára Kövesdre. Kétségkívül Dabronczyékhoz látogat el Iván, s tudomásukra hozza, hogy a birtokot most már maga vezetheti... Oh Magda, el kell hagynod Kövesdet... e kies falucskát. És mily tájra költözöl közelemből... Nem, oh nem visznek el sehova, nem engedem, itt maradsz velem, ide hozlak az én szerény fészkeembe... Igen, megyek Iván után, s megkérem Magdám kezét...

Boldizsár lovára kapott s vágatott Iván után. Nemsokára feltűnt Iván lovastul együtt. Boldizsár nem akarta tovább ily erősen zavarni lovát, meglassította hát menését s mindig, oly távolban maradt Ivántól, hogy annak alakját tisztán láthatta. Nem is gondolta, hogy Ivánnak is éppen az a célja, a mi neki, hogy az is Magda kezét akarja megkérni, miként ő... Oh, hasejtette volna, hogy az, ki Ivánt rutul behálózta, az ő álmainak képe, ha látja, hogy a háló a legajásabb boszu szálaiból van szövve, tűzbe vette volna az elcsábított férfit, megoktatta volna, hogy az a leány nem férfiszivre érdemes, hanem a legnagyobb megvetésre...

Jól előre haladtak már mindketten a keskeny erdei uton, mikor megdördült felettük az ég, s össze csaptak fejük fölött a duzzadt, sötét fellegek... A közelgő vihar nem zavarta egyiket sem, fontosabb tárggyal foglalkoztak...

Iván már-már kiért az erdőből, mikor közel lova előtt egy karsu dámvad iramodott át az erdő másik felébe. Lova prűszkölve ágaskodott s hatalmas ugrásokkal tört előre. Iván látta a veszélyt, összeszedte hát minden erejét, hogy megfékezze a megvadult állatot. Hasztalan; a tüzes vérű mén száguldott gyenge gazdájával... Közben a villámhullató fergeteg is kitört, a mi még jobban megbokrosította a lovat... Iván halálsápadt lett, mikor látta, hogy egyenesen a R... folyó felé ragadja.

Karjai lankadni kezdtek s már feladta a reményt, hogy lovát megfékezheti... Mi történt vele néhány pillanat múlva...? Talán örökre meg kell válnia a szeretett világtól...

Mintha tükör előtt állt volna, oly tisztán látta egész életét... Oh, de sok volt benne a szenny... Az élvezetekben fürdő lélek nem szeret az igazságosan büntető Istenre gondolni mindaddig, míg össze nem gyűlt fölötte a vészjósló felhők erdeje, mely a kiérdemelt jutalom gyilkos villámát hordozza, mely kérelhetetlenül reá fog pattanni.

Iván közel állt a halálhoz... Borzasztó a halál képe... Egy-két ugrás, s eltemetik a zsjgó habok örökre... Eszébe jutnak a közel mult eseményei, megrázkodik tőlök... Látja Magdát, a szeliden örködő nővért: Annuskát... feltűnik előtte a véres szív... Ah, ez a szív mardossa bensejét... Örjngve felkiált: Vége mindennek... Annuska, a szívhez hűtelen... Az utolsó szavakat már elnyomta a víz csobbanása...

A folyam vize lecsendesül, a hullámok szokott módon gurulnak tova, mintha semmi sem történt volna...

Pethő Boldizsár látta Iván katasztrófáját. Becsületos szíve nem engedte, hogy tétlenül nézze jó barátját a vész közepette. Sarkantyuba kapta lovát, s mint fecske a kékül ég alatt, repült Iván ntán.

Eszrevehetőleg fogyott a távolság közöttük s már kiálthatott is Ivánnak, hogy vágyjon lovagvesszjével lova szeme fölé, s így más irányba terelheti.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Felfüggesztett udvarmester.

Berlin, decz. 21. (Saját tud. táv.) *Mirbach* grófot, a német császárné udvarmesterét felfüggesztették állásától, mivel összeköttetésben állott *Santennel* ki nem régiben napdíjas volt, s ma s 28 millió frank vagyona van, melyet nagy csalások útján, különösen nemesi levelek megszerzésével szedett össze. Érdekes megemlíteni, hogy Sanden, a leplezett csaló 8 nappal elfogatása előtt harmadosztályu korona-rendet kapott egyik jótékony alapítványáért.

Meggyújtott vasuti hid.

Aranyos-Maróth, decz. 21. (Saj. tud. táv.) A nagysurányi vonalon Szelepcsény állomás közelében tegnap valaki a vasuti hidat petróleummal leöntötte s felgyújtotta. Épen közeledett a vonat, melyen szerencsére egyik utas észrevette a veszedelmet, s lármázni kezdett, mire a vonatvezető közvetlen az égő hid előtt megállította a vonatot.

Perczel Béni temetése.

Budapest, decz. 21. (Saját tud. táv.) Bonyhádi *Perczel* Bényt, Abrudbánya országgyűlési képviselőjét ma délután 3 órakor temették. A temetésen a miniszterek s képviselők közül sokan voltak jelen. — A koporsót koszoruk halmaza fődte, melyek között a legszebb volt a szabadelvűpárté, melyen a következő felirat volt: »Érdemdu tagjának, — az országos szabadelvűpárté«

Gyilkos vadorzók.

Gyulafehérvár, decz. 21. (Saját tud. táv.) *Csobothy* Sándor püspökségi erdőfelügyelőt tegnap az erdőben vadorzók bosszúból lelőtték.

Öngyilkos orvos.

Arad, decz. 21. (Saj.—tud. táv.) *Vua* György 30 éves, előkelő orvos tegnap délelőtt még eddig ismeretlen okból főbe lölte magát. Neje s három gyermeke siratja.

Uj orosz konzul.

London, decz. 21. A Timesnak jelentik Kalkuttából 19-iki kelettel: A hivatalos lap közli, hogy De Klemm bombayi orosz konzullá neveztetett ki. Ez Oroszországnak első konzuli képviselője Indiában. (M. T. I.)

Harcz csendőrök és cigányok között.

Debreczen, decz. 21. (Saj. tud. táv.) Ma két lovas csendőr egy cigánykaravánt akart bekisérni. A cigányok nem engedelmességek, mire harc fejlődött ki, melyben a cigányok közül sokan megsérültek. Hatot mégis sikerült bekisérni a két csendőrnek, kik a harcban könnyebb sérülést szenvedtek.

Ujabb angol csapatok Dél-Afrikában.

London, decz. 21. A Timesnak jelentik Wellingtonból (Uj-Zéland) tegnapi kelettel: Bizonyos, hogy Uj-Zéland teljesíteni fogja Kitchener lordnak azt a kívánságát, hogy még egy hatodik csapatot küldjön Dél-Afrikába. A kabinet most tárgyalja ezt a kérdést. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 69.

Idénybérlet 67 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1900. decz. 22-én

S U L A M I T H.

Keleti dalmü.

S Z E M É L Y E K :

Manoeh, polgár Betlehemben	Bognár János
Sulamith, leánya — — —	Székely Anna
Absolon, Makkabeusok törzséből	Pintér Imre
Abigial, a főpap leánya — — —	Forrai Ferike
A főpap — — — — —	Rákósy Gáspár
Avidnnoh Sulamith kérője — — —	Szilágyi Dezső
Jeremiás — — — — —	Nyáray Antal
Beliczár — — — — —	Füredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, decz. 23-án:

délután 3 órakor fél helyárrakkal

Csókonszerzett völegény.

Vigjáték.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Szökött katona.

Népszínmű.

KOZGAZDASAG.

Szállítás a vasutak részére. A szamosvölgyi vasut részvénytársaság megküldte kamaráknak az 1901. évi anyag- és szertár szükségletének előirányzatát, valamint az ezek szállítására vonatkozó pályázati hirdetményt. Miről az érdekelteket van szerencsénk értesíteni, hogy a szóban levő pályázati feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt, d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtudhatók. Nagyváradi, 1900. december hó 21. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Janky József*, elnök, Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1900. decz. hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetű és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—13.—. Kétszeres buza 12.40—12.—. Rozs 12.80—12.10. Arpa 11.60—11.20. Zab 10.80—10.40. Tengeri: 9.60.—9.20. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.—. Köleskása 24.50. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.50. fehérkenyér liszt 23.50, barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 5.20, szalma 1.—. Szalonna 104.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. köles 13.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 20, szalonna 1.20, sejtésű 96, jah-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 36, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kócsaj 40, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1900. évi decz. hó 18-ról. Tiszta buza körülbelül 1500 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 300 hltr, árpa 180 hkl. zab 250 hltr, tengeri 1400 hltr, burgonya 800 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 290 drb, félhizott 580, sovány 170, süldő 500. malacz 580, hizott marha 10, jármás ökör 180, fejős tehén 160, borju 140, bivaly 3, juh és kecske 52, ló 149.

Marha árútblázat 1900. decz. hó 18-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 630—770, egy pár másodrendű jármás ökör 460—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—450, 1 drb fejős tehén 100—250, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—175, 2 drb. veres borju 26—48, 1 drb. fél éves borju 36—48, 1 drb egy éves borju 46—70, két éves borju 60—170, 1 drb hizott sertés 76—128, 3 pár fél éves 26—34, 1 pár egy éves sertés, 36—58, 1 pár két éves sertés 60—120, 1 drb igás ló 120—240, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—34, 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 10—18.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 21.
Osztrák hitel	673 75
Magyar hitel	679 50
Allamvasut	671 75
Rimamurányi	487 —
Magyar jelzálog	427 50
Salgótarjáni	— — —
Wagon-kölcsön	— — —

Határidők.

	Budapest, decz. 21.
Buza októberre	7.66
Buza áprilisra	7.45
Tengeri	4.86
Rozs ápr.	7.22
Zab ápr.	5.66
Káposzta, repce, aug.	— — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97 75
Magyar koronajárdék	92 40
Magyar vasuti kölesön aranyban 2 1/2%	99 50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	99 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	98 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91 50
Italmérsi jog megváltási kötvény	98 85
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	166 50
Tiszaszabályozás szejedi sorsjegyek kölesön	139 50
Osztrák járdék papírban	98 —
Osztrák járdék ezüstben	97 90
Osztrák járdék aranyban	98 —
Osztrák korona járdék	98 50
Osztrák államsorsjegyek	185 —
Osztrák magyar bank részvény	16 90
Magyar hitelbankrészvény	678 —
Osztrák hitelintézet részvény	668 75
Párisi vista	95 72
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19 14
Németbirodalmi márka	117 60
London vista	240 20
20 márkás arany	28 52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR*.

Három dolgot

vegyünk gyermekeinknek

karácsonyra

Könyvet

Könyvet

Könyvet

melyet minden igénynek megfelelőleg legnagyobb választékban és legolcsóbb árakon beszerezhetni

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagyváradi, Fő-utca.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miáltal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak *divat, rövidaru, szőnyeg* és *egyéb áruink olcsó beszerzésére*, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: *vászon és siffon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykiszéletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást* rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, vagyunk

teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,

Nagyváradi, Szt. László-tér 1.

A közeledő karácsonyi ünnepekre

ajánlom

kiváló finomságu ó faj-boraimat,

melyek *kitűnő fekvésű Mènesi és Gyoroki szőlőimben termettek*. Tekintettel arra, hogy mint termelő 50 liternél kevesebbet el nem adhatok, literes üvegekre fejtett boraimat oly módon ajánlom, hogy kiki minden fajból tetszése szerinti mennyiséget, de *összesen legalább 50 liternyi állithasson össze csillagba*.

Az üvegeket azok minősége szerint 6—12 kr. árban vissza veszem s a jegyzelt árakban a fogyasztási adót is vevő helyett kiegyenlítem:

A borok következők:

Sanvignon blanc (fehér dessert bor)	1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Szilvani (fehér pecsenye bor)	1 l. üvegben	1 frt — kr.
Carbenet-Marlot (vörös dessert bor)	1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Kaduska szemelt (vörös pecsenye bor)	1 l. üvegben	— frt 90 kr.
Mènesi vörös (vörös finom asztali)	1 l. üvegben	— frt 75 kr.

A borok lakásomról 19—20-tól kiadatnak, esetleg házhoz is szállítatnak.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor, 878. szám.